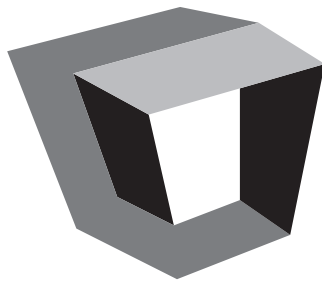

FSD3165

**Helsingin Diakonissalaitoksen
asumispalvelut 2013**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalvelut 2013 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (23.8.2017).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3165. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Tuomaala, Vaula (Itä-Suomen yliopisto): Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalvelut 2013 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2017-08-23). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3165>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Esite tutkittaville	5
B	Virikemateriaali	9
C	Litterointiohjeet	13
D	Aineistonäyte	17

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalvelut 2013

Aineiston nimi englanniksi: Helsinki Deaconess Institute Housing Services 2013

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (23.8.2017).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Tuomaala, Vaula (Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Tuomaala, Vaula (Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos)

Aineisto luovutettu arkistoon

20.3.2017

Asiasanat

alkoholiongelmat; asumispalvelut; asunto ensin; laadullinen asennetutkimus; päihdeongelmat; pähteet; sosiaaliala; tehostettu palveluasuminen; toimijuus; tuettu asuminen; yhteisöasuminen;

yhteisövalmennus

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: asuminen ja asunnot; sosiaalipalveluiden käyttö ja saatavuus; terveystyö; täytyminen

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Tutkimuksen aineisto koostuu laadullisen asennetutkimuksen virikemenetelmällä tehdyistä puolistrukturoiduista ryhmä- ja yksilöhaastatteluista. Haastateltavia, joista 10 oli asumisyksiköiden työntekijöitä ja 6 asukkaita, pyydettiin ottamaan kantaa yhdeksään asumisyksiköiden arkeen, yhteisövalmennukseen ja asunto ensin -periaatteeseen liittyvään väittämään. Kaikki haastateltavat sekä haastattelija osallistuivat ennen haastatteluja Kaapeli-yhteisövalmennukseen Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluissa. Yhdessä haastattelussa oli lisäksi mukana kolme yhteisövalmennuksen käynyttä vapaaehtoista vertaistojen joukkoa.

Haastateltavat ottivat kantaa esimerkiksi työntekijöiden ja asukkaiden rooleja, yhteisöllisyyttä sekä yhteisövalmennuksen vaikutuksia koskeviin väittämiin. He kommentoivat myös väitteitä liittyen siihen, aiheuttaako päihteidenkäyttö ongelmia asumisyksikössä ja onko asumisen sujuminen asukkaasta itsestään kiinni.

Aineisto sisältää sekä yksilö- että ryhmähaastatteluja. Taustatietoja ovat haastattelupäivämäärä, haastattelun tyyppi (yksilö- tai ryhmähaastattelu) sekä haastateltavan sukupuoli ja rooli. Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla haastatteluja on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi, Helsinki

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Tapahtuma/prosessi/ilmiö

Perusjoukko/otos: Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalvelujen asukkaat ja työntekijät, jotka ovat käyneet Kaapeli-yhteisövalmennuksen

Aineistonkeruun ajankohta: kevät 2013

Kerääjät: Tuomaala, Vaula (Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 2012 – 2013

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Tutkija rekrytoi itse haastateltavia yhteisövalmennuksesta. Lisäksi hän rekrytoi yhden asukas-haastateltavan suoraan asumisyksiköstä erään toisen haastattelun jälkeen. Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluiden operationaalinen johto ja työntekijät veivät tutkimuksesta tietoa asumisyksiköihin, ja loput haastateltavista tavoitettiin heidän kauttaan.

Aineiston määrä: 12 odt-muotoista ryhmä- ja yksilöhaastattelua. Lyhin haastattelu on 13 sivua ja pisin 82 sivua. Yhteensä aineistoa on 545 sivua. Lisäksi odt-tiedostoista tuotetut html-versiot.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Taustatiedoissa ilmoitettu päivämäärä ei välttämättä vastaa haastatteluissa ilmi käyvää päivämäärää, sillä tutkija ei voinut varmistaa oikeita haastattelupäiviä.

Tutkija on alustavasti anonymisoinut aineistoa. Tietoarkistossa haastatteluista on anonymisoitu henkilöihin ja asumisyksiköihin liittyvät suorat ja sellaiset epäsuorat tunnisteet, jotka mahdollistaisivat haastateltavan tai asumisyksikön tunnistamisen. Tietoarkistossa anonymisoidut kohdat on merkitty tekstiin [[tuplahakasulkein]]. Aineisto on konvertoitu odt-muotoon.

Julkaisut

Tuomaala, Vaula (2015) "Heidän elämää, meidän työtä" Näkökulmia toimijuuteen Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluissa. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3165>

[Käytän ja kuvailun oheismateriaalit]

Tuomaala, Vaula (2015) "Heidän elämää, meidän työtä" - Näkökulmia toimijuuteen Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluissa. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto.

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Esite tutkittaville

FSD3165 HELSINGIN DIAKONISSALAITOKSEN ASUMISPALVELUT 2013

FSD3165 HELSINKI DEACONESS INSTITUTE HOUSING SERVICES 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Liite 2: Tiedote tutkittaville

Tiedote pro gradu -tutkimuksesta

Teen lopputyötä Helsingin Diakonissalaitoksella liittyen Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian opintoihin. Tutkin opinnäytteessäni yhteisövalmennukseen ja asumiseen liittyvää puhetta. Tutkimuksen

taustalla on ajatus, että käyttämämme kieli heijastelee ympäröivää todellisuutta ja myös muuttaa sitä. Tutkielmani työotsikko on: ”Kuka toimii, keitä valtaistetaan?”.

Toteutan tutkimuksen seuraavalla tavalla:

- Osallistun yhteisövalmennukseen Helsingin Diakonissalaitoksen asumispalveluissa syksyllä 2012. Yhteisövalmennuksen aikana teen muistiinpanoja valmennusprosessista ja omaa kokemustani koskevista havainnoista.
- Lisäksi haastattelen valmennukseen osallistuvia asukkaita ja työntekijöitä. Selvitän haastatteluiden avulla, millä tavalla valmennukseen osallistuvat puhuvat omasta toiminnastaan. Haastatteluissa esitän haastateltaville väitteitä, joiden pohjalta keskustelemme. Tarvittaessa autan keskustelua eteenpäin täsmentävillä kysymyksillä. **Väitteet liittyvät asumisen järjestymiseen, yhteisövalmennukseen sekä Helsingin Diakonissalaitoksen asumisyksiköihin vertais- ja työympäristöinä.**
- Tutkimushaastattelut ovat asukkaiden kohdalla yksilöhaastatteluita. Työntekijöitä haastattelen pienryhmissä. Haastattelut tehdään Helsingin Diakonissalaitoksen tiloissa. Haastattelut kestävät 1-2 tuntia, riippuen siitä, onko kyseessä yksilö- vai ryhmätilanne. Haastatteluajat sovitaan, kun yhteisövalmennuksen yhteiset tapaamiset lähenevät loppuaan.
- Haastattelut nauhoitan digitaaliselle nauhurille. Tallennan tiedot muistitikulle ja tietokoneelle. Säilytän kaikki tutkimusaineistoon liittyvät tiedot siten, että niihin ei pääse kukaan ulkopuolinen käsiksi. Tutkimusraportin kirjoitan siten, että siitä ei voi tunnistaa ketään yksittäistä henkilöä.

Anonyymi tutkimusaineisto tullaan säilyttämään Yhteiskuntatieteellisessä tietoarkistossa mahdollista jatkotutkimusta varten. Tutkimus julkaistaan Helsingin Diakonissalaitoksen verkkosivuilla sekä Helsingin yliopiston kirjastossa paperiversiona. Tulen kertomaan tutkimuksen tuloksista haastateltaville, jos kiinnostusta löytyy. Annan mielelläni lisätietoja tutkimuksestani. Saat minuun yhteyden joko asumisyksikön henkilökunnan avustuksella tai ottamalla suoraan yhteyttä minuun.

Ystävällisin terveisin,

Vaula Tuomaala

Liite B

Virikemateriaali

FSD3165 HELSINGIN DIAKONISSALAITOKSEN ASUMISPALVELUT 2013

FSD3165 HELSINKI DEACONESS INSTITUTE HOUSING SERVICES 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastatteluvirikkeet

Tutkimushaastatteluisissa esitin tutkittaville vakioidussa muodossa paperilla ja suullisesti yhdeksän väittämää laadullisen asennetutkimuksen puolistrukturoidun haastattelutavan mukaisesti (ks. Vesala & Rantanen 2007). Kerroin jokaiselle haastateltavalle ensin, että keskusteluvirikkeet ovat väittämiä, joista esiintyy erilaisia näkemyksiä ja mielipiteitä, ja että väittämät koskevat tutkimukseni kannalta kiinnostavia asioita. Kannustin haastateltavia kommentoimaan virikkeitä käymällä heidän kanssaan keskustelua, ottamatta kuitenkaan itse kantaa. Pyysin haastateltavia esimerkiksi kertomaan, miten jokin asia näkyy käytännössä tai pyysin tarkempia perusteluita kannanottoon. Esitin virikkeet samassa järjestyksessä kaikille.

Haastateltaville esitetyt väittämämuotoiset virikkeet olivat seuraavat:

Asumisen järjestyminen

1. Riippuu asukkaasta itsestään, sujuuko pysyvä asuminen asumisyksikössä.
2. Päihteiden käyttö aiheuttaa asumisyksikössä suuria ongelmia.

Yhteisövalmennus

3. Yhteisövalmennus on ajanhukkaa.
4. Yhteisövalmennus lisää asukkaiden toimeliaisuutta ja oma-aloitteisuutta.

Asumisyksikkö vertais/työympäristönä

5. Työntekijät puuttuvat liikaa asukkaiden elämään.
6. Asumisyksikössä on hyvä yhteishenki.
7. Asukkaiden pitäisi kantaa enemmän vastuuta yhteisistä asioista asumisyksikössä.
8. ”Asumisyksikkö on asukkaiden viimeinen sijoituspaikka.”
9. Asumisyksikkö on koti siinä missä muutkin kerrostalot Kalliossa.

Liite C

Litterointiohjeet

FSD3165 HELSINGIN DIAKONISSALAITOKSEN ASUMISPALVELUT 2013

FSD3165 HELSINKI DEACONESS INSTITUTE HOUSING SERVICES 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastatteluiden litterointiperiaatteet

Aineistonäytteiden litteraateissa on sovellettu laadullisen asennetutkimuksen menetelmään sisältyviä merkintäperiaatteita (ks. Vesala & Rantanen 2007, 251–252).

Lähde: Vesala, Kari & Teemu Rantanen (2007.) Argumentaatio ja tulkinta. Laadullisen asennetutkimuksen lähestymistapa. Helsinki: Gaudeamus.

Liite D

Aineistonäyte

FSD3165 HELSINGIN DIAKONISSALAITOKSEN ASUMISPALVELUT 2013

FSD3165 HELSINKI DEACONESS INSTITUTE HOUSING SERVICES 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

VT: mäki olin jossain yhteisökokoukses silloin täällä kerran mä luulin yhtä asukasta työntekijäks tai mä en ollu ihan varma et onks tää työntekijä vai asukas? ((nauraa)) haluuks joku tähän vielä, ((lyhyt tauko)) jotain sanoa? ((pitkä tauko)) aika hyvii käytännöllisii perusteluita tuli? ((lyhyt tauko)) öö sitten seuraava on tämmönen et (VÄITTÄMÄ 7) asukkaiden pitäisi kantaa enemmän vastuuta yhteisistä asioista [[asumisyksikkö B:ssä]]?

H11A: öö, ((lyhyt tauko)) no tavallaan joo jos jos tähän nyt asenteita asenteita haetaan niin tota kyl ((lyhyt tauko)) joo mut et sit niinku sit toi toisaalt et niinku se on semmonen juttu että kukin kykynsä mukaan että, että tota ((lyhyt tauko)) niinku et se ois äsken luonnehdin vähän et miten miten niinku miten asuk useet asukkaat ovat niinku sen oman tilanteensa ((lyhyt tauko)) vankeja mut et siis että että niinkun on siinä omassa tilanteessaan jossa josta on niinku vaikee kurottaa sit johonki,

VT: mm,

H11A: johonki niinku itsensä ulkopuolelle niin tota, ((lyhyt tauko)) ei ehkei voi niinku hirveesti sitten vaatiikaan.

VT: mitä sä näät että ne yhteiset asiat on mitkä sulla oli äsken mielessä kun sä sanoit että tavallaan joo?

H11A: no tavallaan sellasii niinku esimerkiks että tota ((lyhyt tauko)) että tota ((lyhyt tauko)) vois osallistuu esimerkiks noihin meiän ((lyhyt tauko)) aamupuuroihin ja iltakahveihin ja semmoseen niinku yleiseen yleiseen niinku siisteyden ylläpitoon tai semmosiin asioihin tai sitten ehkä niinku joissakin tapauksissa vois aatella että että tota ((lyhyt tauko)) eei ei esimerkiks soittas musaa niin kovaa tai ei tota koputtelis öisin oveen tai se niinku sen sorttisia tota ((lyhyt tauko)) juttuja?

